

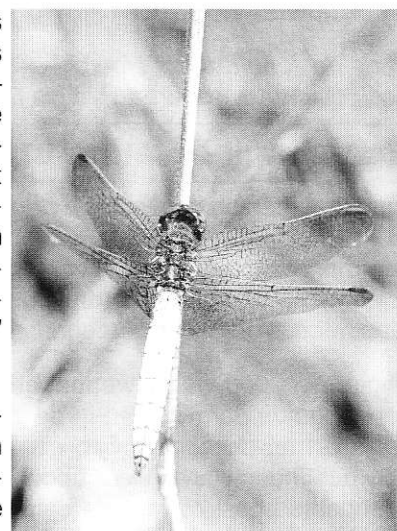
Libellen Video Nederland, een nieuwe website

Libellen video Nederland	
Libellen video Nederland	Eerste website van de Nederlandse libellenfauna met videobeelden
home waterjuffers glazenmakers e.o. korenbouten links Over de site contact	Websites met foto's van libellen zijn er in alle soorten en maten. Websites met alleen video's echter niet. Begin dit jaar is door mij het initiatief genomen om de eerste libellenvideo website van de Nederlandse libellenfauna te maken. De site heet heel toepasselijk "Libellen Video Nederland". Zoals bekend werd in 2006 de DVD "Libellen in Nederland" van Weia Reinboud en Tienieke de Groot uitgebracht. Zij waren de eersten die het filmen van libellen in Nederland onder de aandacht hebben gebracht. Op de website zijn o.a. libellenvideo's te zien van Weia Reinboud, Tienieke de Groot, Ronald van Seijen, Mars Muusse, Gerard Abbingh en Arjen Drost. De site is te vinden op http://www.video.dutchdragonflies.eu/ en is wat betreft presentatie de enige in zijn soort. De site bevat niet alleen een soortenverzameling, maar laat juist ook verschillende aspecten van het gedrag van libellensoorten en hun biotoop zien. Op het moment van schrijven staan er 61 libellensoorten met in totaal 106 filmpjes op de site. Dat worden er meer. Per soort is een algemeen filmpje te zien met bijvoorbeeld het biotoop, mannetje, vrouwtje enzovoort. Soms zijn meer video's toegevoegd. De site zal regelmatig worden voorzien van nieuwe video's. Het video materiaal is in Nederland of soms in de ons omringende landen gemaakt. Het streven is om alle libellensoorten die in Nederland voorkomen (of ooit gezien zijn) op de site te laten zien. Vooraf wanneer in de winter de libellenactiviteit afgelopen is kan men straks genieten van de bewegende beelden op Libellen Video Nederland. Uitstekend geschikt om je bijvoorbeeld op te laden voor het volgende seizoen. Kortom een website om eens te bekijken en in de gaten te houden! Wanneer je denkt dat je geschikte videobeelden van libellen hebt, neem dan even met mij contact op via rmanger@planet.nl? Wellicht is het een mooie aanvulling?
© René Manger 2010	René Manger

Eerste waarneming van de Beekoeverlibel op de Zuid-Veluwe

In de zomer van 2009 heeft Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V. in opdracht van Dienst Landelijk Gebied een natuurtoets in een deel van het Renkums beekdal (Oostereng van Staatsbosbeheer) uitgevoerd om beschermde soorten in kaart te brengen voordat hier allerlei herinrichtingsmaatregelen uitgevoerd gaan worden (DE JONG & FORTUIN 2009). De meest opvallende waargenomen soort was zonder twijfel de Beekoeverlibel (*Orthetrum coerulescens*). In het zuidelijk deel van de Renkumse beek – ter hoogte van Renkum (AMCO 178-443) – werden twee mannetjes en drie vrouwtjes waargenomen. Deze fraai blauw gekleurde libel staat als "kwetsbaar" vermeld op de Rode Lijst.

De Beekoeverlibel heeft hoofdzakelijk een zuidelijk verspreiding. In Nederland wordt de soort met name gevonden in Zuid-Limburg en Noord-Brabant. Daarbuiten zijn slechts enkele vindplaatsen in de Achterhoek, Twente en de noordelijke Veluwe bekend (BOUWMAN ET AL. 2008). Van de zuidelijke Veluwerand was deze libel nog niet bekend en de langzame maar gestage uitbreiding van het areaal wordt door deze

Beekoeverlibel (*Orthetrum coerulescens*) Foto: J. Noordijk

vondst nogmaals bevestigd. In het onderzochte gebied komt de Beekoeverlibel voor langs het deel van de Renkumse beek dat door min of meer schrale weilanden met een natuurfunctie loopt. De beekzijden zijn hier dichtgegroeid met Grote egelskop en Groot moerasscherm en tussen deze vegetatie komt Klimopwaterranonkel ("kwetsbaar" op de Rode Lijst) plaatselijk veel voor. De middenstroom met glashelder water van ca. 50 tot 100 cm breed is onbegroeid. Daar bestaat de bodem uit fijn en grof zand, plaatselijk afgedekt met een dun sliblaagje. Deze vindplaats voldoet volledig aan algemene beschrijvingen van de habitat: ondiep helder stromend water in combinatie met een ontwikkelde oeverbegroeiing.

Er zijn ook nog 19 andere libellensoorten waargenomen, waaronder Glassnijder (*Brachytron pratense* – ook een Rode Lijstsoort) en Koraaljuffer (*Ceragrion tenellum*) (DE JONG ET AL. 2008; DE JONG & FORTUIN 2009). Deze laatste soort is in Nederland normaliter te vinden bij min of meer mesotrofe stilstaande wateren. Het voorkomen in ondiepe stromende beekjes is een uitzonderlijke situatie voor Nederland, maar wel alom bekend uit Midden- en Zuid-Europa.

De aanwezigheid van de twee Rode Lijstsoorten – de Beekoeverlibel en de Glassnijder – geeft aan dat het beheer van de beek (ten dele) toegespitst zou kunnen worden op libellen. Met name voor de kwetsbare larven is dit belangrijk; van beide soorten leven die tussen de (wortels van) waterplanten. De larven van de Beekoeverlibel overwinteren zelfs twee jaar. Het is dus van belang dat bij het schonen de oever- en onderwatervegetatie niet geheel verwijderd wordt en dat jaarlijks grote delen ongemoeid worden gelaten. Een gefaseerde en cyclische werkwijze, waarbij bijvoorbeeld per jaar slechts een derde van de vegetatie verwijderd wordt, lijkt het meest voordelig. Elk jaar moet dan een andere gedeelte van de oever onder handen worden genomen. Deze vorm van beheer is overigens niet uitsluitend bevorderlijk voor libellen, maar voor de gehele waterfauna.

Gezien de uiterlijke eigenschappen van andere delen van de Renkumse beek en de natuurontwikkeling die hier plaats vindt, zou het niet onlogisch zijn als de Beekoeverlibel hier in de loop der jaren een flinke populatie kan gaan opbouwen. Uitbreiding naar de dichtbij gelegen en op het oog geschikte Heelsumse beek behoort ons inziens ook absoluut tot de mogelijkheden.

Literatuur

- BOUWMAN, J.H., V.J. KALKMAN, G. ABBINGH, E.P. DE BOER, R.P.C. GERAEDS, D. GROENENDIJK, R.KETELAAR, R. MANGER & T. TERMAAT, 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. *Brachytron* 11(2):103-198.
- JONG, TH. DE, J. VAN GOOSWILLIGEN & M. GEERINK, 2008. Waterparels van Waterschap Vallei & Eem. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg.
- JONG, TH. DE & R. FORTUIN, 2009. Natuurtoets Oostereng / Renkumse beek. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg.

Theo de Jong & Jinze Noordijk

Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V., info@bureau-viridis.nl

Eco-snack of fauna-ongelukje?

Nu het zomerseizoen voor de deur staat, wordt het natuurlijk langzaamaan tijd om de barbeque uit het schuurtje te halen. Dit deed mij na het vinden van enkele oude foto's weer denken aan een merkwaardig fenomeen dat ik een paar jaar geleden met verbazing aanschouwde: libel op spies. Ik wil vooral de horror-liefhebbers onder de NVL-leden deelgenoot maken van dit bizarre fenomeen. Voor zwakke magen: lees niet verder, jullie zijn gewaarschuwd!

Begin mei 2006 waren we met een groep JNM'ers op meivakantie-kamp bij Winterswijk. We liepen langs de damwanden in de zuidwest-hoek van het Vragenderveen. Drie jaar daarvoor hadden we met dezelfde groep een nieuwe populatie van de hoogveenglanslibel ontdekt, dus de verwachtingen waren weer hooggespannen voor dit kamp in de Achterhoek. Aangekomen in het veengebied besloten we de damwanden, aangebracht om het waterpeil hoog te houden en zodoende hoogveenherstel te bevorderen, te volgen. Het was nog behoorlijk koud, maar tegen de damwand slopen al een hoop libellen uit. Met name Noordse witsnuitlibel (*Leucorrhinia rubicunda*) waren in grote aantallen aanwezig.